

מסורת הש"ס

- (א) [לעיל לה: מנחות ז: טז]
- (ב) [לקמן מב: א] (א) [לקמן מב: א]
- (ג) [שנהדרין ז: טז]
- (ד) [לעיל לה: טז]
- (ה) [לעיל לה: טז]
- (ו) [לעיל לה: טז]
- (ז) [לעיל לה: טז]
- (ח) [לעיל לה: טז]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ז' ע"ב ע"כ
 כמו ט"ל"ט"ז. כ"ז לשון יו:
 (ב) ד"ה הכי קאמר וכו':
 (ג) רש"י ד"ה ז' ע"ב ע"כ
 (ד) ד"ה ז' ע"ב ע"כ
 (ה) ד"ה ז' ע"ב ע"כ
 (ו) ד"ה ז' ע"ב ע"כ
 (ז) ד"ה ז' ע"ב ע"כ
 (ח) ד"ה ז' ע"ב ע"כ

מוסף רש"י

צומתן. לשון פירוש וידין (תולין ז'). בעל נפש. אלם כשר (תולין ז'). המושל בלבו ומתקן מן העבירות (הגהות ח"א סי' פז). מותר לתת. לפרוט משט כחם ולתת. כממכתם ולא חיישין לתומן האולף ויובטל מיל (שנהדרין ז'). ובלבד שיאכל כזית מצה. אחרת. באחרונה. ששם דבנתה מלוט מעין משום לם מלוט (קדושין עו.).

מוסף תוספות

א. הקמחים של כפרים טהורים והמלתות של נכרים טהורים. חוס' אורחא. ב. י"ג. והירדו חזק. עיקר שימור היינו בבונג דצריך שימור. ואי לא ליתיה וליכא עיקר שימור. דאי ולא בריך שימור קמי לישא כלה. אבל כיון דמצוה לתת. משום הווא. דהיי עיקר שימור. צריך ג"כ שימור מתחילת דגן. מי ה"ר.

רבינו הגנאל

והא דאמר אבי לא נהדרך אינש רתינ שבלי כותיה. הדי. לית הלכתא כותיה. אלא כרבא דאמר מי פירות אין מחמיצין. כן פירוש דשמועה חבבא דאבישונא שון שבילי דשערי ריביתא. אמר אבי כשנותנין או ההצבא בתור בימות הפסח ופה למטה. כל זיעה שיצא מאותן השעורים לשפכין בתור. ואם לאו לא ישאר אתון המים היוצאין מן מחמיצין. ולית הלכתא כאבי. וקיימא לן לן מי פירות אין מחמיצין. ת"ד אין לותתין את השעורין בפסה. ואם לותתן. נתבקעו אסורות. לא נתבקעו מותרות. ואמרין לא נתבקעו ממש. אלא כל שמתניח על פי אבוב של קליאם והן מתבקעות וכן הלכתא. ור' יוסי דאמר שורין בחומץ דמי שתחומין עומתין לית הלכתא כותיה. לא סמכין עליה. אמר רבא בעל נפש. כלומר המתרוק מריח עבודה ומדקיק הרבה על עצמו. לא ליתת אפילו חסין דשריין. פירוש שריין שון חרובים מן השעורים. ולא אתי ליידי חומין. הא לא ליתת כל שכן שעורים. אמר רב נתנן מאן דציאת

כל שעה פרק שני פסחים

סרהי טיטי. גרעיני חיטין אלא חדא חדא חיטתא: **דילמא אסיא חדא ויסבס בציריא דחברסה.** בסקד של חברסה: **דיקולא דמיא.** רמימת המים: **זיריא.** סדק כמו (א) טיילא חריפא דמזרי זיקי דמסכת ע"ז (דף ג.) **אי הכי אפילו חדא.** שזולתה נמי לא ליחרוך: **דילמא נפקי.** מלא מחיטוי דברישא חדא ובלטי

מקיס דליך רישא: ה"ג והדר ציה **אזיי דכל אגז מדליישו לא מחמעני.** כל דרך נפילתם לא מחמעני: **האצא דאזישונא.** כד שמייבשין מצובו קליות בתנור: **סחיפא שרי.** אם פיו כפוי למטה שיהו המים הנפלטים מן הקלי על ידי חוס האור זצין ויואלין לחוך שרי: **וקיפא.** שיהא זוקף כדרכו אסור שהמים נפלטים וחוזרין ונבלעין. ומדלמך **אזיי סחיפא שרי משום דדייצי אצראי שמע מינה הדר ציה מנמאי דלמך לעיל לא ליחרוך איניש מרמי שבילי דהני נמי דייצי מניא ושרקי ונפלי ולא מיבלעי**

באדך: נסבקעו. מחמת הניפוח שמממת המים אסורות דודאי מממרות להחמין: **שון צומתן.** אם רואה שנפסחו שורן צומתן: **וחומץ לומטן.** אשטריי"ב צלע"ז ואינו מניחן להחמין: **וכן מסבקעות מאליהן.** שאינן יכולות לעמוד מפני ריח היין: **דבורא דבי צב השו.** ככפר של אומן האיש: **נסבקעו ממש.** כלומר דלין אסורות אלא נתבקעו ממש ואומן לא מצוקעות ממש היו והמירן: **אמר רבא גרסינן:** **צעל נפש. חסיד:** **הכי קאמר אפילו חיטי.** חסין קשין משעורין אין ממחרין להחמין צעל נפש לא ליתום אכל דלאו צעל נפש דלא (א) מחמר על נפשיה כולי האי: **דשריין. קסיס: לאצא (א).** רבא. הכי קרי ליה לשון רבנות: **מאן דלאים ליה לאצא יחלן לחם עיפושא.** כלומר לא תהא סולתן נקיה: **דהא צי רב הונא נפסי.** כולה רב נתנן אמר לה: **ורבא אמר אסור לנאוס.** לכולי עלמא: **דשען.** שחלקין הן: **והדרין קינר: של כפרים טהורים.**

לפי שאין מקפידין על סולתן לעשותן נקיה כל כך ולא לתמי לחיטי דידהו ונמצא שלא הוכשרו וקא קרי להו סולת אלמא אפשר לנקיה בלא לתימא: צמר דנפק. רבא מצי מדרשא: **אמר. רב פפא נטער צעמנו מדוע לא מוכרתי להשיב לו מהא דלמך ר' ירמיה כו': ואי לאו. לתימא דעכשו צעי שימור הוא.** אי לא עבד ליה שימור מקמי

הכי: דלמך רב הונא גרסינן: צלוקוס של נכרים. צלוקוס של נכרים. דכחא לא נפיק ידי חובת מנה משום דלאו הוא לה שימור לשם מנה וקא על פי שאנו רואין שאין כאן חימוץ ומיהו למנה של מנה שימור לשמה צעינן: **באחרונה.** (א) היא מנות אכלתה שעם הפסח היא חובת אכלתה לכתוב קרא (שמות יג) על מנות ומרורים יאכלוהו ופסח נאכל על השזבע כדמנן (לקמן דף ק"ט): **אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן: בראשונה לא.** כלומר בחילה ראשונה של מצות על נכרים לא נפיק: **הכי גרסינן מאי טעמא דלא עבד נש שימור ולא גרסינן אי נימא דהא ודאי טעמא משום הכי הוא: מאפיייה וילך.** משמע משמתקנה לאפיייה כגון עריכתה וקיתוף שלה ונתינתה לתנור: **וממאי דילמא.** לעולם שימור דלישה שימור הוא ואע"ג דלא אינטיך שימור מקמי הכי והכא מאי טעמא לא נפיק משום דמשעת נתינת מים לקמח שזה דבר הממלכת היא לריכה שימור חו לא נעשה לה שימור מההיא עידנא דנחית לתורת שימור דהיינו מנתינת מים: **ואפילו הכי.** דלא אשכח רבא קיימתא לנתימיה לא הדר ציה מנמאי דלמך צעינן שימור קודם לשה: **מאפיי כיפי.** העמרין וקושרין את העמרים צימות הקלי:

ה"ג ר"ת **כל שאילו מניחן על פי אבוב של קליאם והם מתבקעות.** פירוש כלי שבעלי קליות עושין בו קליות והוא מנוקב כדאמרין בפירק ר' ישמעאל (מנחות דף טו.) מניחין בתוך אבוב של קליאם כדי (א) שמגמור האור זכולו והם מתבקעות מכה האור וכן מלא ר"י נספר ישן צעס רצינו מס: **תרגומא אקמחים.** תימה השתא אמאי תני

סלמות ויש לומר דללדדין קמני"א: **כי מהפכיתו כיפי הפכיתו ראש מצוה.** וא"ת כיון דסגירא ליה דצעי שימור צעמת היפון אם כן היכי מוכח דמזוה ללמות דילמא לאו מזוה היא אלא דלריך שימור מתמלמו ועד סופו ויש לומר דעיקר שימור כדי שלא תחמין וסגר רבא אי לאו שיש שימור מחמץ צעמה שהוא עדיין דגן כגון לתימא לא היה מלריך שימור צעמת צי דרי מתחילת הדגן: (א)

שעורין בפסח ואם לתת נתבקעו אסורות לא נתבקעו מותרות ר' יוסי אמר שורן בחומץ וחומץ צומתן (א) אמר שמואל אין הלכה בר' יוסי א"ר חסדא אמר מר עוקבא: לא נתבקעו ממש אלא כל שאילו מניחן על פי חבית והן נתבקעות מאליהן ושמואל אמר נתבקעו ממש עבד שמואל עובדא בדורא דבי רב חשו נתבקעו ממש אמר רבא בעל נפש לא ילתות מאי איריא בעל נפש אפילו כולי עלמא נמי דהא תניא אין לותתין שעורין בפסח הכי קאמר ר' בעל נפש אפי' חיטין דשרירי לא ילתות א"ל ר"ג מאן דציית ליה לאבא אבל נהמא דעיפושא דהא בי רב הונא לתתי ובי רבא בר אבין לתתי ורבא אמר אסור ללתות אלא הא דתניא אין לותתין שעורין בפסח שעורין הוא דלא הא חיטי שרי לא מובעי' קאמר לא מובעיא חיטין ביון דאית ביה ציריא עיילי בהו מיא אבל שערי דשיעי אימא שפיר דמו קמ"ל הדר אמר רבא (א) מותר ללתות דתניא יוצאין בפת נקיה והדראה ואי אפשר נקיה בלא ליתיה רב פפא לרבא הקמחין והסלתות של נכרים של כפרים טהורים ושל כרכין טמאין דכפרים מ"ט לאו משום דלא לתתי וקא קרי ליה סולת תרגומא אקמחא בתר דנפיק אמר מ"ט לא אימא ליה מהא (א) דאמר רבי זירא אמר רב ירמיה אמר שמואל חיטין של מנחות אין לותתין אותם וקא קרי להו סולת הדר אמר רבא מצוה ללתות שנאמר וישמרתם את המצות אי לא דבעי לתימא שימור למאי אי שימור דלישה שימור דלישה לאו שימור הוא דאמר רב הונא בצקות של נכרים אדם ממלא כריסו מהן ובלבד שיאכל כזית מצה באחרונה באחרונה אין בראשונה לא מ"ט משום דלא עבד בהו שימור ולעביד ליה שימור מאפיייה ואילך אלא לאו שמע מינה שימור מעיקרא בעינן וממאי דילמא שאני התם דבעידנא דנחית לשימור לא עבד לה שימור אבל היכא דבעידנא דנחית לשימור עביד לה שימור הכי נמי דשימור דלישה הוי שימור ואפ"ה לא הדר ביה רבא דאמר להו להנהו דמהפכי כיפי כי מהפכיתו הפיכו לשום מצוה האלמא קסבר שימור מעיקרא מתחלתו ועד סופו בעינן מר בריה דרבינא מנאמא

לעזר רש"י

אשטריי"ב [אישיטריי"ב ט]. סוגר.

רבינו הגנאל (המשך)

לרבה אוכלת פת מפושטת. פירוש כגון פת קיבר שאין בה סלה. נ"א: כי בלא ליתיה אין יוצא סולת נקיה) ואמר רב נתנן לותת דהא בי רב הונא ובי רבא בר אבה לתתי. ורבא אמר אסור ללתת. ומתבתין עליה אין לותתין את השעורים בפסח את חסין שרי כו'. פ"י ציריא (כגון) הסדק שהוא באמצע של חסין. אבל השעורים שיעי חסין נ"א] אין בתן סדק. איכא דאמר אמר רבא מותר ללתת. דתניא יוצאין בפת נקיה והדראה. ואי אפשר לפת נקיה בלא לתימא. כלומר אם אין שורין את החטים לא תצא מהם סלה נקיה. ומתובי רב פפא מהא דתניא הקמחין והסלתות של גוים של כריס מטאים ושל כפרים טהורים. ש"מ מדקתני סהורין. מכלל דלא הוכשרו. וקרי להו סלתות. הנה הסלת בלא לתימא. דהיי רבא האי דקתני של כפרים טהורין אקמחים בלבד ולא אסלתות. והא דלישה ליתיה שימור מדרב הונא. דאמר הבצקות של גוים אדם ממלא כריסו ובלבד שיאכל כזית מצה באחרונה. ואי הוה שימור דלישה שימור היה עושה שימור לבצק של גוי ואינו צריך כזית אחר. ודחינן הני בצקות של גוים משום דלא מתחיל בהו

ישראל בשמור. דגוי לאו בר שימור הוא. אבל ישראל דבר שימור הוא אם התחיל מתחלה להשמר אפילו שימור דלישה הוי שימור. אפילו הכי לא הדר ביה רבא. דאמר רבא לתנוה דהוי מהפכי לגורן. והן העמרין. הפכו לשם מצוה. כלומר הוזהרו מהכשרת המים והפיכו להו למקום שאין בו הכשרת המים שיהיה שימור מתחילה לשמן לשם מצוה.

עין משפט גר מצוה

קסו א מיי פ"ה מהל' חו"מ הלכה ד טו"ע א"ח סי' מקב סוף פ"א:
 קסב ב ג ד מ"י פ"ה מהלכות מנה הל' ו ז טו"ע א"ח סימן מג סוף פ"ה:
 קסג ד מ"י סס הלכה ח ט טו"ע א"ח סימן מג סוף פ"ה:
 סימן מג סוף פ"ה:

תורה אור השלם

1. ושמרתם את המצות כי בעצם היום הזה הוצאתי את צבאותיכם מארץ מצרים ושמרתם את היום הזה לדרתיכם חקת עולמ: שמות יב יז

לעזר רש"י

אשטריי"ב [אישיטריי"ב ט]. סוגר.

רבינו הגנאל (המשך)

לרבה אוכלת פת מפושטת. פירוש כגון פת קיבר שאין בה סלה. נ"א: כי בלא ליתיה אין יוצא סולת נקיה) ואמר רב נתנן לותת דהא בי רב הונא ובי רבא בר אבה לתתי. ורבא אמר אסור ללתת. ומתבתין עליה אין לותתין את השעורים בפסח את חסין שרי כו'. פ"י ציריא (כגון) הסדק שהוא באמצע של חסין. אבל השעורים שיעי חסין נ"א] אין בתן סדק. איכא דאמר אמר רבא מותר ללתת. דתניא יוצאין בפת נקיה והדראה. ואי אפשר לפת נקיה בלא לתימא. כלומר אם אין שורין את החטים לא תצא מהם סלה נקיה. ומתובי רב פפא מהא דתניא הקמחין והסלתות של גוים של כריס מטאים ושל כפרים טהורים. ש"מ מדקתני סהורין. מכלל דלא הוכשרו. וקרי להו סלתות. הנה הסלת בלא לתימא. דהיי רבא האי דקתני של כפרים טהורין אקמחים בלבד ולא אסלתות. והא דלישה ליתיה שימור מדרב הונא. דאמר הבצקות של גוים אדם ממלא כריסו ובלבד שיאכל כזית מצה באחרונה. ואי הוה שימור דלישה שימור היה עושה שימור לבצק של גוי ואינו צריך כזית אחר. ודחינן הני בצקות של גוים משום דלא מתחיל בהו